

## ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ КИШКОВИХ ІНФЕКЦІЙ

Борисенко О. В.

Науковий керівник: Черкашина А. В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

socpharm@nuph.edu.ua

**Вступ.** Дослідження ринку лікарських засобів (ЛЗ) є поширеним напрямком маркетингових досліджень у фармацевтичному секторі галузі охорони здоров'я.

Проаналізовані статистичні дані щодо поширеності кишкових інфекцій, а також наявність Протоколу провізора (фармацевта) при відпуску безрецептурних лікарських засобів для симптоматичного лікування діареї підтверджують актуальність і необхідність своєчасного і належного фармацевтичного забезпечення досліджуваного захворювання.

**Мета дослідження.** Проаналізувати пропозиції лікарських засобів для лікування кишкових інфекцій на вітчизняному фармацевтичному ринку.

**Матеріали та методи.** Під час дослідження використовувалися дані інформаційно-пошукової системи «Державний реєстр лікарських засобів України» і довідника «Компендіум 2021 – лікарські засоби», застосовувався маркетинговий аналіз (аналіз структури ринку лікарських засобів), а також метод описового та абстрактного моделювання й узагальнення (формулювання висновків).

**Результати дослідження.** Під час дослідження зареєстрованих на фармацевтичному ринку України ЛЗ для лікування та профілактики кишкових інфекцій установлено, що за АТС-класифікацією вони належать до наступних груп та підгруп: А07А — протимікробні засоби, що застосовуються у разі кишкових інфекцій; А07В — ентеросорбенти; А07С — препарати електролітів з вуглеводами; А07Е — протизапальні засоби, що застосовуються у разі захворювань кишечника; А07F — антидіарейні мікробні препарати; А07Х — інші антидіарейні засоби.

Нами проведено вивчення пропозицій лікарських засобів для лікування кишкових інфекцій на вітчизняному фармацевтичному ринку. При обранні досліджуваних груп враховано рекомендації Протоколу провізора (фармацевта) при відпуску безрецептурних лікарських засобів для симптоматичного лікування діареї (Наказ МОЗ України від 11.10.2013 р. № 875), рекомендації Державного формуляру ЛЗ (випуск 12; затверджений Наказом МОЗ України № 1075 від 06.05.2020 р.), клінічні настанови Європейського товариства дитячої гастроентерології, гепатології та харчування і Європейського товариства дитячих інфекційних хвороб.

Протимікробні засоби (антибіотики, сульфаніламідні, інші) використовуються у разі інфекційної природи діареї. Необхідно відзначити, що без рецепту лікаря у рамках фармацевтичної опіки може бути відпущений лише сульфаніламідний ЛЗ бактеріостатичної дії фталілсульфатіазол. Усі інші ЛЗ досліджуваної групи є рецептурними і мають призначатися лікарем.

Станом на 01.10.2021 р. на фармацевтичному ринку України зареєстровано 30 протимікробних ЛЗ (з урахуванням лікарських форм і без урахування дозувань), які застосовуються для лікування інфекційно-запальних захворювань кишечника. За результатами проведеного аналізу нами встановлено, що ЛЗ досліджуваної групи

представлені на фармацевтичному ринку України препаратами як вітчизняного, так і закордонного виробництва. Цікавим є той факт, що ЛЗ *ністатину* та *фталілсульфазолу* виготовляються виключно вітчизняними виробниками, а ЛЗ *натаміцину*, *рифаксиміну*, а також комбіновані протимікробні представлені виключно імпортованими ЛЗ та не мають вітчизняних аналогів. Найбільш широко представлена група *ніфуроксазиду*, яка містить вітчизняні й імпортовані ЛЗ.

ЛЗ групи протимікробні засоби, що застосовуються у разі кишкових інфекцій, представлені 4 лікарськими формами: таблетки (40 %), суспензія оральна (33 %), капсули (23,5 %), сироп (3,5 %), причому ЛЗ двох груп (антибіотики і сульфаніламід) наявні лише у формі таблеток. Досліджувана група ЛЗ на українському фармацевтичному ринку представлена виробниками з 7 країн світу, лідерами є Україна (59 %) та Італія (10 %). Необхідно відзначити, що спільне україно-іспанське фармацевтичне підприємство «Сперко Україна» було віднесено нами до вітчизняних.

Далі нами було проаналізовано групу «Ентеросорбенти» (A07B). За даними наукових досліджень тривале використання сорбентів групи активованого вугілля призводить до небажаних наслідків: закрепів, дефіцитних станів зі зниженням рівня вітамінів, мікроелементів, що обумовлено низькою селективністю дії сорбентів. Саме тому під час дослідження нами проведено аналіз селективних ентеросорбентів, які здатні зв'язувати в порожнині кишечника та виводити з нього не тільки токсичні метаболіти, а також патогенні бактерії та віруси. Станом на 01.10.2021 р. на фармацевтичному ринку України зареєстровано 17 ентеросорбентів (з урахуванням лікарських форм і без урахування дозувань) з підгрупи *діосмектиту* (A07B C05) та інші (A07B C10\*\*), які застосовуються для симптоматичного лікування захворювань кишечника.

За результатами аналізу групи селективних ентеросорбентів нами встановлено, що вони представлені препаратами як українського виробництва (76 %), так і імпортованим з Франції ЛЗ (24 %). Необхідно відзначити, що ЛЗ на основі діоксиду кремнію та метилкремнієвої кислоти (A07B C10\*\* Інші) виготовляються виключно вітчизняними виробниками. ЛЗ з підгрупи *діосмектиту* (A07B C05) представлені 2 французькими та 4 українськими виробниками у рівному співвідношенні.

ЛЗ групи ентеросорбенти, що застосовуються у разі кишкових інфекцій, представлені 7 лікарськими формами: порошок для оральної суспензії (47 %), гель оральний (17,5 %), паста (11,8 %), суспензія оральна (34 %), капсули (5,9 %), порошок (5,9 %), таблетки (5,9 %), причому ЛЗ підгрупи *діосмектиту* наявні переважно у формі порошку для оральної суспензії.

На наступному етапі нами було проаналізовано групу «Препарати електролітів з вуглеводами» (A07C), а саме підгрупу «Сольові складі для пероральної регідrataції» (A07C A). Станом на 01.10.2021 р. на фармацевтичному ринку України зареєстровано 5 торгових найменувань досліджуваної підгрупи (з урахуванням лікарських форм і без урахування дозувань).

За результатами аналізу групи сольових складів для пероральної регідrataції нами встановлено, що на фармацевтичному ринку України наявні вітчизняні препарати (2 торгові найменування, що складає 40 %) та імпортовані препарати (3 торгові найменування, що складає 60 %). Серед країн-імпортерів – Індія та Іспанія.

**Висновки.** Під час дослідження зареєстрованих на фармацевтичному ринку України ЛЗ для лікування та профілактики кишкових інфекцій встановлено, що за АТС-класифікацією

вони належать до наступних груп: А07А — протимікробні засоби, що застосовуються у разі кишкових інфекцій, А07В — ентеросорбенти, А07С — препарати електролітів з вуглеводами, А07Е — протизапальні засоби, що застосовуються у разі захворювань кишечника, А07F — антидіарейні мікробні препарати.

Група протимікробних засобів налічує 30 торгових найменувань, як вітчизняного, так і закордонного виробництва (з 6 країн світу), у 4 лікарських формах; найбільш широко представлена група *ніфуроксазиду*.

Група ентеросорбентів з підгрупи *діосмектиту* та інші налічує 17 торгових найменувань українського (76 %) та французького виробництва (24 %) у 7 лікарських формах.

Група препаратів електролітів з вуглеводами представлена 5 торговими найменуваннями вітчизняного (40 %) та іноземного виробництва (60 %).

### ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ФАХІВЦІВ

Брітікова І. О., Куриленко Ю. Є.

Науковий керівник: Тетерич Н. В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна  
natalititi@ukr.net

**Вступ.** Наразі зростаючі реалії сьогодення вимагають від фахівців, задіяних у сферах діяльності за типом «людина-людина» наявності високого рівня емоційного інтелекту (ЕІ). Не винятком є й сучасні фармацевтичні фахівці, для яких належний рівень ЕІ є запорукою налагодження доброзичливих, партнерських відносин з оточуючими.

У цілому ЕІ розглядається як здатність людини працювати з емоціями і проявляти емпатію. До структури ЕІ також відносять вміння розпізнавати емоції, визнавати негативні і позитивні почуття, відокремлювати особисте сприйняття від наочних фактів, управляти власними і чужими емоціями.

Таким чином, ЕІ виступає певною здатністю особистості до дуже точного відчуття ситуації, розуміння бажань оточуючих, стійкості до стресу і впливу негативних емоцій, що є вельми необхідною якістю сучасних фармацевтичних фахівців.

**Мета дослідження.** Вищезначене визначило мету нашого дослідження, яка полягала у встановленні показників ЕІ фармацевтичних фахівців.

**Матеріали та методи.** Методом дослідження стало узагальнення незалежних характеристик та спостереження. Збір емпіричних даних здійснювався за допомогою проведеного психологічного опитування 30 фармацевтичних фахівців м. Харкова.

**Отримані результати.** Для визначення ключових показників ЕІ нами були протестовані респонденти за методикою Д.В. Люсіна, яка дозволяє виміряти такі показники, як розуміння емоцій та управління емоціями, котрі направлені на себе або на інших людей (рис. 1).

Шкала МЕІ (міжособистісний ЕІ) – здатність до розуміння емоцій інших людей та управління ними

Шкала ВЕІ (внутрішньоособистісний ЕІ) – здатність до розуміння власних емоцій та управління ними

Рис.1 Характеристика основних шкал методики емоційного інтелекту за Д.В. Люсином